

B.A. Part-II (Semester-IV) (CBCS) Examination
Optional Subject (Literature)
PERSIAN LITERATURE

Time : Three Hours]

[Maximum Marks : 80

Note :- (1) Attempt **all** questions.

(2) All questions carry equal marks except Q.No. 1.

1. Attempt the following by choosing the correct option from those given below :— 20

(۱) شکاری کے دروازہ پر سینگوں کے علاوہ..... آویزاں تھے۔

- (a) بگل (b) ہار
(c) پتے (d) اخبار

(۲) حجری عہد میں انسان..... شکار کرتا تھا۔

- (a) تیرکمان سے (b) پتھر اور لکڑی سے
(c) بندوق سے (d) جادو سے

(۳) مریم پھولوں کی دیکھ بھال..... کرتی تھی۔

- (a) بہن کی طرح (b) بیٹی کی طرح
(c) ماں کی طرح (d) خالہ کی طرح

(۴) افسانہ ماہِ من میں راوی راستوں پر گھومتا ہوا..... پہنچ گیا تھا۔

- (a) بازار (b) قبرستان
(c) کالج (d) اسٹوڈیو

(۵) نظیری دیدار معشوق کے وقت اپنی خون آلودہ آنکھوں کو..... سے دھوتے ہیں۔

- (a) آنسوؤں (b) پانی
(c) آب زم زم (d) مشک

(۶) نظم ”دختران“ کی مخاطب..... ہیں۔

(a) مائیں (b) لڑکیاں

(c) بہنیں (d) خالائیں

(۷) شاعر کے مطابق وطن..... کی وجہ سے آباد ہوتا ہے۔

(a) شاعروں (b) فوجیوں

(c) محنت کشوں (d) امیروں

(۸) رستم کے باپ نے اس کے زخمی ہونے پر..... سے مدد طلب کی تھی۔

(a) پنج مرغ (b) دہ مرغ

(c) صد مرغ (d) سیرغ

(۹) سبک دور بازگشت میں..... نے ملک الشعراء کا منصب دوبارہ بحال کیا تھا۔

(a) فتح علی شاہ قاجار (b) کریم خان زند

(c) محمد خان قاجاری (d) اسماعیل خان

(۱۰)..... سبک بازگشت کے صوفی شاعر گذرے ہیں۔

(a) قآنی (b) صفی علی شاہ

(c) مجمر (d) طیب

(۱۱) دور بازگشت کے شاعر..... نے نیولین سے ملاقات کی۔

(a) ہمای تیزازی (b) قآنی

(c) نشاط اصفہانی (d) وصال اصفہانی

(۱۲) نشاط اصفہانی کا سنہ پیدائش..... ہے۔

(a) 1165 ہجری (b) 1185 ہجری

(c) 1195 ہجری (d) 1175 ہجری

(۱۳) جب ابراہیم بیگ کے والد کی وفات ہوئی اس وقت ابراہیم بیگ کی عمر..... سال تھی۔

(a) 20 (b) 24

(c) 30 (d) 35

(۱۴) حاجی کریم نے..... مہینوں سے کرایہ ادا نہیں کیا تھا۔

(a) دو (b) چھ

(c) چار (d) بارہ

(۱۵) ابراہیم بیگ کے والد نے اسے..... سفر میں اپنے ساتھ رکھنے کے لئے کہا تھا۔

(a) خالو طاہر کو (b) پھوپھا حسین کو

(c) چچا یوسف کو (d) ماموں قاسم کو

(۱۶) ابراہیم بیگ کے والد نے..... اس کے حوالے کیا تھا۔

(a) اس کی بہن کو (b) اس کے بھائی کو

(c) اس کی دادی کو (d) اس کی ماں کو

(۱۷) تو کجائی رومی کا اُردو میں ترجمہ..... ہوگا۔

(a) تو کہاں جا رہا ہے (b) تو کیا کہہ رہا ہے

(c) رومی کہاں ہے (d) تو کھجا کیوں رہا ہے

(۱۸) کلام میں ایسے الفاظ استعمال کرنا جن سے دو معنی حاصل ہوں اور دونوں اپنی جگہ درست ہوں..... کہلاتے ہیں۔

(a) حسن تعلیل (b) ادا ج

(c) تبلیغ (d) غلو

(۱۹) وہ صفت جس میں مناسبت رکھنے والی کئی چیزوں کو ایک ساتھ بیان کیا جاتا ہے..... کہلاتی ہے۔

(a) استعارہ (b) لف و نشر مرتب

(c) مراعات النظر (d) لف و نشر غیر مرتب

(۲۰) 'میں نے اس سے کہا' کو فارسی میں..... کہیں گے۔

- (a) گفتند (b) گفتم
(c) گفتمت (d) گفتمش

2. (A) Translate and explain any **one** of the following passages :—

8

(۱) گفت متاسفانه جنگ و آدم کشی ہم شکار راست۔ اگر آدم اولی مثل خود پرامیکشت و میخورد، از ناچاری بود، بالیتی زندہ بماند۔ اما من و شما کہ جنگ و شکار میکنم، برای تفریح و بنا بر ہوس است نہ از روی احتیاج۔ انسان ترکیبی است از خوبی و بدی از رحم و پیرحمی بہما طور کہ بعض از مہربانی و دنگیری لذت می برند، بعض از آزار کردن و زجر دادن و کشتن حظ میکنند۔ جنگ و شکار، ہوس و لذت مردی است کہ پیرحمی را عادت و مشغلہ فکری خود قرار دادہ اند۔

(۲) فردا صبح پیش از ہمہ چیز، بسروقت گلم رستم، غم عالم بدلم آمد! دیدم گل عزیزم آن طراوت و زیبائی دیروز را ندارد! بسی تاب شدم و فریاد کردم کہ ای گل نازنین چرا نتوانستی دوروز آن حسن و تازگی را نگاہداری! تو کہ عاشقی مثل من داری، چرا باید پژمرده باشی۔ نسیم آمد و دانہ ہای شبنم را از برگ گل فرو ریخت۔ دیدم گلم گریہ میکنند و سر حسرت می جنبانند و میخواند چیزی بگوید اما میترسد کہ من زبان گلزار فہم گفتم بگو کہ من بجز حرف دل و گل، چیزی نمی شنوم و نمی فہم۔

(B) Answer any **one** of the following question :—

4

- (۱) افسانہ مریم و گل کا خلاصہ اپنی زبان میں لکھئے۔
(۲) افسانہ شکار میں شکار اور جنگ کے بارے میں کیا بتایا گیا ہے؟
(۳) افسانہ ماہ من کا خلاصہ مختصر اُبیان کیجئے۔

3. (A) Explain any **one** of the following sets of stanzas :—

8

(۱) بہرند و پوشید روشن برش
نہاد آن کلاہ کی بر سرش
بفرمود تازین براسب سیاہ
نہادند و بردند نزدیک شاہ
چو جوش پوشید پر خاش جوی
ز زود و ز شادی کہ بود اندر آوی
نہاد آن بن نیرہ را بر زمین
ز خاک میاں اندر آمد بہ زین

(۲) فرق ہرگز نگذارد بمیان زن و مرد

وین دعاوی را ثابت بکند با کردار
یقین گر تو چنین مادر خوبی باشی
مس اقبال وطن از تو شود زرعیا
وطن از رنجبر و کارگران آباد است
نہ ز اشخاص توانگر نہ ز اشراف کبار
این بود مسلک لاهوتی و ہم فکرانش
گو ہمہ خلق بدانند نمودیم انھار

(B) Explain with reference to the context any **two** of the following couplet :—

4

- (۱) کردم ز شکوہ منع دل زار خویش را
انداختم بروز جزا کار خویش را
(۲) از کف نمی دہد حل آسان ربودہ را
دیدیم زور بازوی نا آزمودہ را
(۳) سوالی کن زمن امروز تا غوغا بشہر افتد
کہ اعجاز فلانی کرد گویا بی زبانی را
(۴) ترسم کہ رفتہ رفتہ بہ بیداد خوئی
برکین مدار طبع ستمگار خویش را

4. (A) Write a note on life and literary contribution of any **one** of the following :—

8

- (۱) نشاط اصفہانی (۲) وصال شیرازی (۳) قافانی شیرازی

(B) Write a short note on any **one** of the following :—

4

- (۱) سبک دور بازگشت کی خصوصیات لکھئے۔
(۲) سبک دور بازگشت کی اہمیت و افادیت لکھئے۔

5. (A) Translate the following :—

8

- (۱) این ابراہیم بیگ فرزند یکی از تجار بزرگ آذربایجان است کہ پدرش پنجاہ سال پیش ازین بحرم تجارت بہ مصر باقتصادی
وسعتی کہ در کار تجارتش روی دادہ آن شہر بزرگ را کہ مضبوط بسیاری از بلاد اسلامیہ است برای خود مسکن انتخاب نمودہ عزم
رحیلش باقامت مبدل شدہ بود۔ این شخص محترم بسبب امانت و دیانت کہ نخستین نیک نامی و ترقی تجارت است
در اندر زمانی ثروت بسیار جمع نمودہ باقتصادی صفائی نیت و خیرخواہی ملت توجہ عمومی را نیز بسوی خود جلب می کند۔ این تاجر

درستکار پاک اعتقاد در ظرف سالیان دراز کہ در مصر مقیم بود در ہیچک از عادات مستحسنہ ملی و اطوار پسندیدہ ایرانی خود تغیر ندادہ۔

OR

(۲) بعد از وفات پدر ابراہیم بیگ باقتضای فطرت پاک در حسن اخلاقی و راستگویی و پاکدامنی انگشت نمای دوست دشمن شد۔ تمامی کار ہایش سنجیدہ و رفتارش از ہر جہت پسندیدہ بود و همچنان در تعصب ملی از پدر پیش افتاد۔ چنانکہ بعض از ہموطنان ظریف ہر گاہ میخواستند اورا کوک نمایند، در نزدی از عدم انتظام ایران و از پاہرنگی سرباز، از فروختن دولت ولایت رادر مقابل مبلغی رشوت با حکام کہ خلق را بی سبب حاکم و بیلگہ بیگی و کد خدا و داروغہ و فراشباشی ہر کدام با انواع اسباب چینی گرفتن و جس و جریمہ کردن و در بودن یک شہر پانزدہ جہس باز غیر و کندہ، بچنین در یک شہر از بودن دہ دواز دہ جام مقام بست۔

(B) Answer any **one** of the following :—

4

- (۱) ابراہیم بیگ کے والد رمضان میں کیا کرتے تھے؟
- (۲) ابراہیم بیگ کے والد نے انھیں کیا وصیتیں کیں؟
- (۳) کس طرح ابراہیم کے دوستوں نے اسے خوش کرنے کے لئے دھوکہ دیا؟

6. (A) Define **four** of the following contents with examples :—

8

(۱) تضاد	(۲) مبالغہ	(۳) استعارہ
(۴) تلمیح	(۵) لف و نشر مرتب	(۶) مراعات النظر

(B) Translate the following :—

4

- (۱) نوید بیمار ہے۔
- (۲) گھر خوبصورت ہے۔
- (۳) میری بہن چھوٹی ہے۔
- (۴) میرے والد کا نام بلال ہے۔